

Comasarea bibliotecilor, propusă sub pretextul eficienței bugetare, reprezintă o decizie cu efecte grave și ireversibile asupra educației, culturii și coeziunii sociale. Această măsură este considerată o formă mascată de desființare, nu o soluție de economisire a banilor, ci un sacrificiu al educației viitoarelor generații. Deși se raportează o ușoară creștere a numărului de utilizatori activi și a volumelor împrumutate în 2023, aceste evoluții pozitive nu ar trebui să mascheze problemele structurale profunde cu care se confruntă sistemul de biblioteci din România. Biblioteca este, de asemenea, un important centru educativ și cultural pentru populație (adulți și copii), în multe cazuri, principalul centru de acest gen din comunitate. Prin urmare, este esențial ca biblioteca să ofere programe și proiecte culturale și educative pentru populație, conferindu-i astfel mai multă relevanță ca spațiu fizic. Constatăm că în anul 2023, în cadrul programelor și proiectelor educative desfășurate în bibliotecile din România s-au desfășurat un număr de 57.584 de activități, repartizarea lor pe tipuri de biblioteci fiind următoarea: 93,6% în biblioteci publice (41,8% în biblioteci județene, 21,5% în biblioteci municipale și orașenești și 30,3% în biblioteci comunale) numai aceste proiecte și programe educative au adus în biblioteci 1.511.086 participanți.

Sistemul național de biblioteci se confruntă deja cu un declin alarmant, pierzând 566 de unități în doar patru ani. De asemenea, există o criză a resurselor umane, cu un personal îmbătrânit și o rată de înnoire a fondului de carte de 110 ani, mult peste standardele internaționale. Lipsa cronică de resurse și inegalitățile profunde dintre mediul urban și cel rural, în ceea ce privește dotările și accesul la servicii digitale, accentuează această problemă.

Bibliotecile sunt mai mult decât simple clădiri cu cărți. Ele sunt centre vii ale comunității, oferind spații pentru descoperirea lecturii, gândirea critică și socializare. Bibliotecile rurale, în special, funcționează ca hub-uri de educație non-formală, dezvoltare comunitară și alfabetizare digitală, organizând activități pentru copii, tineri și seniori. Bibliotecarul rural nu este doar un simplu custode de rafturi, ci un membru dedicat al comunității care își cunoaște și sprijină oamenii prin diverse proiecte. A-l pune să se ocupe de mai multe sate este o iluzie cinică, deoarece munca sa implică pasiune, voluntariat și dedicare, lucruri care nu pot fi împărțite eficient între mai multe comunități.

Valoarea unei biblioteci nu ar trebui judecată după profit sau cifre reci, ci după impactul real pe care îl are asupra vieților oamenilor. Un copil dintr-o comună mică are același drept la o bibliotecă ca și unul dintr-un oraș mare. Comasarea bibliotecilor înseamnă, de fapt, anularea anilor de muncă pasionată a bibliotecarilor și reducerea accesului la cultură și informație, mai ales pentru comunitățile vulnerabile.

Pentru a contracara aceste tendințe negative și a revitaliza sistemul național de biblioteci, sunt necesare măsuri urgente și strategice. Acestea includ adoptarea unei noi Legi a Bibliotecilor, elaborarea unei politici naționale coerente cu finanțare adecvată, investiții masive în achiziția de fond de carte și resurse digitale, precum și programe de digitalizare și modernizare a infrastructurii. De asemenea, este vital să se implementeze politici pentru atragerea și formarea tinerilor bibliotecari, pentru a asigura sustenabilitatea sistemului.

În contextul actual, bibliotecile trebuie considerate "infrastructură critică de interes public". Deteriorarea infrastructurii culturale de bază, în special la nivel local, riscă să devină ireversibilă fără măsuri urgente. A tăia de la cei mai vulnerabili nu construiește un viitor, ci adâncește inegalitățile sociale și culturale, compromițând accesul la cunoaștere pentru toți cetățenii. Inacțiunea nu duce la stagnare, ci la o degradare progresivă a capitalului cultural și educațional al României.